

JAK POMÁHAJÍ EVROPSKÉ FONDY SOCIÁLNÍMU BYDLENÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ. VÝROČNÍ KONFERENCE IROP

Dne 20. 11. 2023 proběhla na Krajském úřadě Libereckého kraje výroční konference IROP s názvem „Jak pomáhají evropské fondy sociálnímu bydlení v České republice“. Jak název napovídá, cílem konference bylo představit aktivity podporované ze strukturálních a dalších fondů Evropské unie v oblasti sociálního a dalších forem bydlení v novém programovém období 2021–2027 a rovněž představit dosažené výsledky v oblasti sociálního a dalších forem bydlení podpořené ze strukturálních fondů Evropské unie v programovém období 2014–2020. Prezentovány byly také novinky ve výzvách, které byly vyhlášeny v lednu 2024.

Po úvodní zdravici vrchního ředitele Sekce evropských a národních programů Leo Steinera z Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) byl ředitelem Odboru řídicího orgánu Integrovaného regionálního operačního programu (OŘO IROP) MMR Rostislavem Mazalem představen program a procesní náležitosti samotné konference. Rostislav Mazal se pak ujal samotného moderování výroční konference IROP.

V úvodní prezentaci nazvané „Podpora sociálního a dalších forem bydlení v IROP 1 a 2“ byla vedoucím Oddělení řízení OŘO IROP Alešem Pekárkem obecně představena podpora v období 2014–2020 a na jednotlivých podpořených projektech byla ukázána dobrá dotační praxe. Konkrétně bylo uvedeno, že Integrovaný regionální operační program (IROP) navazuje na IOP (Integrovaný operační program) a ROPy (regionální operační programy) a v programovém období v letech 2014–2020 na něj vyčlenila EU 5,9 mld. eur, tj. 149 mld. Kč. K dispozici na sociální infrastrukturu (tj. na individuální výzvy a na integrované územní investice – dále jen ITI) bylo celkem 8,5 mld. Kč. Z toho bylo připraveno na sociální bydlení cca 3,5 mld. Kč a na sociální služby a komu-

nitní centra cca 5 mld. Kč. V rámci CLLD (*Community-Led Local Development*, komunitně vedený místní rozvoj) byly ve strategiích na počátku připraveny cca 2 mld. Kč. Ve skutečnosti (tj. na individuální výzvy a na ITI) bylo celkem využito 8,4 mld. Kč. Z toho na sociální bydlení 2,3 mld. Kč a na sociální služby a komunitní centra cca 6,1 mld. Kč. V rámci CLLD bylo využito cca 1,1 mld. Kč v téměř 500 projektech. Nejvíce sociálních bytů bylo podpořeno v Jihomoravském kraji, a to konkrétně 310 bytových jednotek za cca 340 mil. Kč. V rámci podpory energetických úspor prostřednictvím specifického cíle (SC) 2.5 pomohl IROP rovněž zmírňovat energetickou chudobu v bytových domech. V současném období IROP 2021–2027 tak navazuje na IROP 2014–2020, a to, jak bylo proklamováno, evolučně, nikoliv revolučně. V rámci dobré praxe byly využity poznatky z minulého období a k nim přibýlo několik novinek. K těm nejdůležitějším patří např. zavedení tří kategorií regionů, všechny výzvy jsou průběžné, on-line konzultační servis pro žadatele a rovněž zavedení paušálu 7 % u většiny výzev. K dispozici je v novém programovém období připraveno na sociální bydlení 2,7 mld. Kč (individuální + ITI), z toho na individuální výzvy je cca 2,3 mld. Kč, na sociální služby cca 6,3 mld. Kč (individuální + ITI), z toho na individuální výzvy je cca 4,7 mld. Kč. V rámci CLLD je k dispozici na Sociální služby cca 1 mld. Kč. V novém programovém období bude rovněž podporována i deinstitucionalizace sociálních služeb (DI) prostřednictvím nástroje v podobě regionálních akčních plánů, v nich bylo na požadavky krajů na DI vyčleněno 3,5 mld. Kč. V oblasti sociálního bydlení IROP 2021–2027 již byly vyhlášeny výzvy č. 25 (méně rozvinuté regiony) s alokací 796 020 087 Kč a č. 26 (přechodové regiony) s alokací 381 742 494 Kč. V plánu je vyhlásit na konci ledna 2024 druhé kolo výzev č. 101 (méně rozvinuté regiony) s alo-

kací min. 1 422 654 639 Kč a č. 102 (přechodové regiony) s alokací min. 530 736 871 Kč. Rovněž jsme byli informováni, že byla v červnu 2023 ministrem pro místní rozvoj Ivanem Bartošem zřízena ad hoc Pracovní skupina pro posílení absorpční kapacity IROP – Sociální bydlení – s cílem identifikovat a eliminovat dosavadní bariéry v čerpání výzev IROP v sociálním bydlení, připravit nové podmínky pro výzvy IROP v této oblasti a další opatření pro posílení absorpční kapacity. Těmito navrhovanými změnami jsou zvýšení limitu přímých nákladů, změna způsobu výpočtu při kontrole překompenzace, metodické doporučení ohledně publicity projektu, definice cílové skupiny – změna výpočtu příjmů, možnost uzavírání smluv s nájemníky na 1–5 let, méně časté opakování příjmových testů, úprava definice bytové nouze, možnost prodloužení lhůty pro znovuožazení bytu a rozšíření území, kde je možné sociální bydlení stavět.

V následné prezentaci byla vedoucím oddělení analýz a strategie bytové politiky z Odboru strategií a analýz regionální politiky a politiky bydlení (OSARPPB) Štěpánem Ripkou představena complementární dotační podpora z Národního plánu obnovy (NPO). Výzvy na dostupné nájemní bydlení budou vyhlášeny v průběhu 2.–3. kvartálu roku 2024. Výzva na podporu přípravy projektů bydlení byla již vyhlášena v listopadu 2023. Státní fond podpory investic (SFPI) plánuje od roku 2024 zřídit regionální centra podpory investic do bydlení. Tato centra budou zajišťovat poradenství zejména pro obce pro přípravu projektů dostupného bydlení.

Na konferenci byl rovněž v samostatné prezentaci představen Sabinou Ludvíkovou z Oddělení koncepce dostupného bydlení OSARPPB připravovaný zákon o podpoře v bydlení. Mezi pilíře zákona o podpoře v bydlení budou

Zdroj: Statutární město Liberec

Bytový dům na ulici Proboštská v Liberci, celkové náklady – 20, 7 mil. Kč, dotace – 14 mil. Kč (realizace 2021)

patřit kontaktní místa pro bydlení na obcích, dále pak systém garancí pro soukromé majitele a kompenzací pro obce pronajímající byty v rámci obecního podporovaného bydlení a samotná asistence v bydlení (podpora nájemníků v bytech). Návrh zákona je aktuálně projednáván Legislativní radou vlády.

Dále byla hlavní garantkou projektu Podpora sociálního bydlení na Ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV) prezentována aktuální situace v České republice ohledně nedostupnosti bydlení a bytové nouze a dobrá praxe z projektu MPSV Podpora sociálního bydlení. Vedoucím Oddělení podpory dostupnosti v regionech z Odboru pro sociální začleňování (OZS) MMR byla uvedena v prezentaci rovněž dobrá praxe sociálního bydlení IROP z pohledu Agentury pro sociální začleňování (ASZ). ASZ pomáhá samosprávám nastavit a provozovat funkční integrační programy a usiluje o maximální zasažení investičních akcí do kontextu

dalších integračních aktivit v území, a to v praxi konkrétně prostřednictvím koordinovaného přístupu ve výzvách č. 35 a č. 80 IROP 2014–2020.

V odpoledním bloku výroční konference IROP byly prezentovány zástupci obcí úspěšně podpořené a zrealizované projekty na sociální bydlení z výzev IROP 2014–2020. Konkrétně šlo o projekty obce Velké Hamry, obce Lukavec a statutárního města Liberce. I tyto stručné ukázky předvedly velkou variabilitu využití sociálního bydlení v různých typech obcí.

V samotném závěru konference vystoupila Iveta Marcinová z Oddělení projektů sociálního začleňování I z MPSV a ve své prezentaci zhodnotila vyhlášené výzvy č. 108, č. 7 a č. 101 a představila zde uplatněný přístup Housing First. Přístup, který je založen na rychlém zabydlení do standardních bytů s poskytováním flexibilní podpory dle individuálních potřeb cílové skupiny v přirozeném prostředí domácnosti.

Marcinová informovala, že navazující výzva na sociální bydlení je plánována na říjen 2024 a její znění bude upraveno v závislosti na přijatém znění zákona o podpoře v bydlení.

Jako celek mohla konference poskytnout inspiraci dalším žadatelům především z řad měst a obcí. Jak bylo představeno, připravované výzvy na sociální bydlení obsahují řadu vstřícnějších podmínek pro žadatele a také poměrně širokou definici cílové skupiny.

Prezentace z konference a bližší informace k tématu sociálního bydlení naleznete na odkaze: <https://irop.gov.cz/cs/zadatele-a-prijemci/kalendar-akci/vk-irop/jak-pomahaji-fondyem-socialnemu-bydleni-20112023>.

*Mgr. Marek Zeman
Oddělení řízení IROP
Odbor řídicího orgánu IROP
Ministerstvo pro místní rozvoj*